

РЕЦЕНЗИЯ

От: *доцент доктор Атанас Игнатов Владиков*
ПУ „П. ХИЛЕНДАРСКИ“ / Факултет по икономически и социални науки

3.8. Икономика „Световно стопанство и международни икономически отношения – Европейска икономика“

Относно: *дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по „Световно стопанство и международни икономически отношения“ в УНСС.*

Основание за представяне на рецензията: *участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1336/18.05.2022 г. на Ректора на УНСС.*

Автор на дисертационния труд: *Симеон Василев Симеонов*

Тема на дисертационния труд: *Партньорства между неправителствените организации и международните компании в контекста на устойчивото развитие – българският опит*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към Катедра „Международни икономически отношения и бизнес“ на факултет „Международна икономика и политика“ на УНСС по научна специалност „Световно стопанство и международни икономически отношения“ съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 758/20.03.2018 г.

Обучението е осъществено на два етапа – първоначално в редовна форма, а със Заповед на Ректор № 3428/16.12.2021 г. в задочна форма с държавна субсидия за периода от 06.03.2018 г. до 06.03.2023 г.

Не познавам лично дисертанта. Неговата автобиографическа справка ми е предоставена по електронен път във връзка с професионалния ми ангажимент и издадената Заповед на Ректор на УНСС № 1336/18.05.2022 г. да бъде член на научното жури и да съставя по компетентност настоящата научна *Рецензия*. От представената биографическа справка се вижда, че това е един ерудиран млад специалист с множество умения за работа със съвременни софтуерни програми, включително и умения за компютърно програмиране от висок клас /програмен език „Python“/, както и множество интелектуални компетентности за работа с клиенти, по търговски въпроси, както и по отношение на консултантски услуги с пазарни проучвания. От биографическата справка се разбира още, че това е човек с ясно изразена ориентация към международната научна икономическа и управленска проблематика и има множество успешно преминали сертифицирани курсове за допълнителна квалификация. В допълнение към неговите обучителни квалификации и образователни степени, се вижда, че дисертантът има и сериозна чуждоезикова компетентност – английски и немски езици.

В професионалната биографическа справка са изброени 12 длъжности, като в една по-ранна възраст дисертантът е извършвал услуги с относително ниска добавена стойност /барман, охранител, общ работник/. Във времето – с нарастване на образователната квалификация и разнообразяване на придобиваните компетентности – той е работил на длъжности в сектори с по-висока добавена стойност /търговски администратор, анализатор на пазари, специалист по обслужване на клиенти/ до заеманата към момента от него длъжност – консултант в областта на обработката и употребата на информационни бази от данни.

Дисертантът е зачислен със Заповед № 758/20.03.2018 г. в редовна форма със субсидия от държавата със срок на обучение от 3 години, но в резултат на подадена от него молба е издадена нова Заповед № 3428/16.12.2021 г.; обучението е трансформирано в задочна форма със запазване на субсидираното финансиране от държавата с удължаване на срока до 06.03.2023 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията в пълния ѝ обем е 262 електронни страници във формат PDF; тя следва класическата структура от увод, три глави и заключение, както и съответните източници и приложения.

Професионалното ми виждане е, че темата за изграждането и поддържането на устойчиви партньорства е критично важен въпрос на днешното време. Научният подход за анализ как това се случва между неправителствения сектор и международните компании в Република България говори за една амбициозна цел на дисертанта да разгледа, верифицира и аргументира дали в нашата страна има преобладаващо разбиране, че партньорствата носят нови и разнообразни ползи за всички участници. В този смисъл главната изследователска цел да се открият работещи партньорства между този тип участници в нашата страна и да се установи дали те могат да бъдат наречени стратегически – е изпълнена, съгласно съдържанието и комплексният анализ, който е приведен в текста.

Дисертантът е провел сериозен и задълбочен анализ на изследваните партньорства и предоставя автентична теренна информация, обработена с методите на научния анализ. От настоящата дисертация се вижда, че „българският опит“ потвърждава, че работещите модели в света могат да бъдат прилагани успешно и в нашата страна и българските неправителствени организации също могат да бъдат надежден стратегически партньор на международните компании. Изваждането на партньорствата на стратегическо ниво говори за наличието на капацитет и управленски научен инструментариум, който се ползва от значим брой български участници в икономическия и социален живот.

Дисертантът е избрал да разглежда мотивите за сключване на стратегически партньорства като предмет на изследването и това кореспондира пряко с основната изследователска теза – че намирането на общи устойчиви цели за развитие и споделянето на общи ценности са ключови фактори за създаването и поддържането на партньорства от стратегически тип. След като се запознах обстойно с целия текст на дисертационния труд, намирам за научно аргументирана и доказана основната изследователска теза и че целият научен труд кореспондира на стриктните академични изисквания.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд е насочен в едно авангардно теоретично поле за българските специалисти по „Международни икономически отношения“ /МИО/, тъй като са засегнати нови комплексни измерения в областта на МИО в контекста на променящата се глобална картина. В теоретичен план дисертацията задава определени научни ракурси за допълнителни изследвания и верифициране на някои исторически насложени се разбирания за партньорствата в международен план. Нещо повече, тематиката за неправителствените организации, които търсят национален и международен облик със стратегическа претенция за дълготрайно присъствие и партньорство е нов феномен в икономическата реалност и малко изследван в българската наука до момента.

В методологически план дисертантът работи с множество микротема в трите основни глави, като проблематизира определени страни.

- В Първа глава акцентът е основно върху два момента: негативните последици от глобализацията и корпоративната социална отговорност /КСО/; може би, глобализацията има и положителни ефекти, които обаче не са намерили място в съответната първа глава на дисертационния труд; това не е посочено като ограничително условие и/или разбиране в изследването. От друга страна, дисертантът демонстрира широка и задълбочена обща култура; описва и тълкува широк набор от международни икономически и социални феномени и ефекти като офшоринга, загубата на национален суверенитет, неравенствата и други. В методически план двете микротема могат да се разглеждат и като два стълба от предпоставки за възникване на партньорствата.
- Във Втора глава дисертантът, може би, е трябвало да акцентира върху темата за „мотивите“ като основен предмет на изследването; тази тема е групирана заедно с „рисковете“ пред партньорствата и те се разглеждат в тясна обвързаност в две микротема; в този смисъл изниква въпросът дали предметът на изследването трябва да бъде „мотиви и рискове“ като интегрална компонента на партньорствата, или те следва да бъдат параметризирани по отделни дименсии, както посочват редица цитирани международни изследвания, ползвани от дисертанта.

Използването и въвеждането на допълнителни понятия (като „грийнуошинг”, например, на стр. 115) следва да става много внимателно, тъй като подобни термини не са добре популярни и познати на академичната аудитория и могат да бъдат тълкувани превратно. Тази част щеше да е по-силна, ако бяха приведени повече разяснения за естеството на рисковете и тяхното влияние, както например се цитира в края на стр. 166 относно „загубата на оперативна автономност” или „културни различия”, или „грийнуошинг мотиви”.

- В Трета глава дисертантът има ясна методическа рамка за изследване, както на компаниите на българския пазар, така и неправителствените организации. Изследователската рамка е изградена по всички правила на научното изследване и кореспондира по структура и съдържание на академичния подход за привеждане на логическа рамка с ясни параметри за повторна и независима проверка. Изчислителният апарат е верен; статистическият инструментариум е коректно използван; изводите се базират на научна логика и създават верифицируеми аргументи.

Моята професионална преценка е, че дисертационният труд може да се ползва с най-висока степен на научна достоверност и приложимост на научните резултати.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приносите на дисертанта могат да бъдат отграничени в три направления:

- Принос в българската теоретична мисъл поради това, че настоящото научно изследване носи всички класически характеристики на теоретичната постановка в областта на международните икономически отношения по повод изграждането и поддържането на устойчиви международни партньорства, от гледна точка на корпоративен, неправителствен и обществен интерес;
- Принос в методологически аспект: направен е успешен научен синтез за създаване на оригинален методологически подход и методика за анализ с два изследователски панела, които могат да бъдат ползвани и от други специалисти в темпорален план за нашата страна за препотвърждаване на научните тези;

- Принос в научно-приложен аспект: изследването се характеризира с най-висока степен на надеждност на събирането, обработката и анализа на емпиричните данни и достоверно представя изследователската картина в научен план;

Професионалното ми виждане е, че дисертантът е работил добросъвестно и методически вярно с изчислителния апарат и е стигнал до научни резултати, които са достоверни и проверими.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантът има публикувани четири броя статии – три от които са на български, а една на английски език, а именно:

- Симеонов, С., 2020. Същност и практически измерения на лидерството в международния мениджмънт. *Икономически и социални алтернативи*, 26(2), с. 127-142.
- Симеонов, С., 2021. Съвременен поглед върху социалните последици от глобализацията. *Икономически и социални алтернативи*, 27(3), с.52-69
- Симеонов, С., 2022. Култура и межкултурно общуване в международния бизнес. *Икономически и социални алтернативи*, 28(1), с.95-110.
- Simeonov, S., 2020, Path Dependence: Determinants and Impacts of Technology Adoption. *Economic Alternatives*, 26(2), pp. 300-310.

Дисертантът има и публикувани две студии на български език:

- Симеонов, С., 2021. Лидерството в контекста на международното управление на човешките ресурси. *Икономическа мисъл*, (3), с. 115-142.
- Симеонов, С., 2022. Партньорства между неправителствените организации и бизнеса в контекста на устойчивостта. *Икономическа мисъл*, (3), с. 354-398.

Публикуваният общ обем научна продукция /статии и студии/ във времето на периода докторантурата е 130 страници, като дисертантът е публикувал в статия своите научните резултати по първа глава и в студия резултатите от научните изследвания по втора и трета глава от дисертационното изследване.

Ведно с пълния текст на дисертационния труд (от 262 страници) дисертантът е материализирал в текст собствена научна мисъл в общ приблизителен обем от 400 страници в полза на българската наука.

Към настоящия етап на съставяне на Рецензията не е представена Справка за цитирания на дисертанта в страната и чужбина, но това не омаловажава значимостта на неговите научни изследвания и неговата научна позиция. Отдавам този факт на лаговия ефект в научната периодика и специализирана литература и във връзка с много специфичната научна материя, в която дисертантът осъществява своите научни интереси и изследвания.

6. Оценка на автореферата

Моят академична оценка за автореферата на дисертанта е положителна. Авторефератът е съставен в 47 електронни страници и в него присъстват всички задължителни атрибути.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки!

Имам една препоръка: монографичното изследване да бъде обработено на един следващ етап в научно-популярен формат и преведено на английски език, за да се ползва и от чужди изследователи и да се популяризират българските изследвания по въпросите на МИО и извън страната.

Имам един въпрос. *Коя позиция ще заеме дисертантът по отношение на това дали „мотивите и рисковете” в изграждането на партньорства следва да бъдат разглеждани като интегрална компонента на анализа, или следва да бъдат параметризирани в отделни дименсии?*

8. Заключение

Моето професионално становище е: „ЗА” присъждането на ОНС „доктор” на Симеон Василев Симеонов.

Дата / място

18 април 2023 г./ гр. Пловдив

Подпис: .....

доц. д-р Атанас И. Владиков

